

Program SPD pro budoucnost – sociálnědemokratická cesta k volbám do Spolkového sněmu v roce 2021

Tobias Eisch

Prvního března představilo stranické vedení SPD program pro budoucnost. Poprvé tak veřejně prezentovalo, jakou programovou cestou se SPD chce vydat do nadcházejících voleb. Program začal vznikat už v létě roku 2020 spolu s prvními impulzy a koncepty expertů a expertek, členů a členek. Na textu se dál intenzivně pracovalo na programové dílně a diskuzním kempu s 6000 účastníky a účastnicemi. Po představení programu nyní nezbyvá než čekat do spolkového stranického sjezdu konaného 9. května, na němž se má stát oficiálním volebním programem strany. Jak se tedy strana profiluje do voleb do Spolkového sněmu roku 2021?

„Na počátku dvacátých let 21. století nás v Německu, Evropě a ve světě čekají velké úkoly. Koronavirová krize některé otázky naší doby překryla, některé však více zviditelnila.“

Programem se jako červená nit táhne požadavek najít na výzvy nové doby sociálnědemokratické odpovědi. Digitalizace, technický pokrok, rostoucí ekonomická nerovnost a oteplování klimatu společnost natolik proměnily, že chce SPD opustit malý politický rybníček a chce ustavit sociální stát, který dostojí nárokům dnešní doby. Strana formuluje hlavní body programu slovy budoucnost, respekt a Evropa. Bezpečná budoucnost pro sociální demokrata a demokratky znamená sociálně ekologickou společenskou smlouvu. Má být dosaženo klimatické neutrality, a to tak, že budou zapojeni zaměstnanci a zaměstnankyně, budou vynakládány investice a vzniknou pracovní místa pro budoucnost. Do oblasti obnovení respektu spadá podle strany společnost vzájemného respektu. Pro SPD to znamená zajistit dobré pracovní podmínky, vytvořit moderní sociální stát a vystupovat proti nenávisti a štvání. Strana chce kromě toho posílit Evropu tím, že bude hájit suverénní a jednotnou Evropu založenou na demokracii, svobodě a principu právního státu.

„V koronavirové krizi jsme zažili, jak cenný je funkční sociální stát.“

V tomto kontextu přináší SPD široký program s řadou reformních návrhů. V oblasti ochrany klimatu strana plánuje sociálně ekologickou transformaci a představuje průmyslovou strategii, která podporuje podniky podle sociálních aspektů a kritérií trvalé udržitelnosti. Kromě toho má vzniknout rychlá, spolehlivá a klimaticky příznivá mobilita, přičemž je potřeba posílit zejména elektromobilitu a

železniční dopravu. Program se točí také kolem digitalizace. Má být rozšířena digitální infrastruktura, veden boj proti zločinům z nenávislosti a diskriminaci na internetu a schválen zákon o přístupnosti dat, který se bude řídit veřejným blahem. Dokument se zabývá také zdravotní politikou. Má být zavedeno občanské pojištění, které umožní všem dobrý přístup k lékařské péči. Navíc má být zdravotnictví obecně lépe vybaveno a mají se zlepšit platy a pracovní podmínky v oblasti péče. V části o hospodářské politice žádá program pro budoucnost investice do ekonomiky a podporu start-upů.

Důraz je přitom

opět na sociálně ekologické transformaci. Cílem politiky zaměstnanosti je plná zaměstnanost, spravedlivé mzdy a sociální stát, který podpoří lidi v jejich životních plánech.

„Zdraví není zboží. V našem systému zdravotnictví musí zaujímat občané a občanky centrální postavení.“

Aby toho strana dosáhla, předkládá řadu reformních návrhů, mimo jiné tzv. podporu v nezaměstnanosti Q a zavedení občanského platu. Tyto návrhy budou později upřesněny. Program pro budoucnost obsahuje také silnější penzijní pojištění, vytvoření finančně dostupného bydlení, zavedení rodinného příspěvku, plány na uskutečnění rovného postavení, strategie posílení demokracie, podporu kultury a rozsáhlý program zahraniční politiky vycházející z lidských práv a demokracie. Sociální demokraté a demokratky chtějí svou politiku financovat bojem proti vyhýbání se daním a zavedením daně z majetku, a tím ulehčit spodní a střední vrstvě. SPD formuluje jasný požadavek: „Chceme vládnout prozřetelněji, efektivněji, aktivněji a trvale udržitelněji a odvázat se větší transparentnosti, zapojení a demokracie.“

„Naše kroky vedou principy veřejného vládnutí: transparentnost, participace a spolupráce.“

Bližší pohled na politiku zaměstnanosti a sociální politiku příkladně ukazuje, jakým směrem se chce SPD profilovat. Vedle zvýšení minimální mzdy, posílení kolektivních smluv a sociálního a ekonomického zabezpečení osob samostatně výdělečně činných volební program obsahuje také plán na zavedení občanského platu. Ten má dále rozvinout koncept základního sociálního zabezpečení. Strana tak chce zajistit socioekonomické a sociokulturní existenční minimum a zrušit nedůstojné sankce. Koncept obsahuje povinnost zapojit se, namísto tlaku ale sází na posílení schopností. Běžná výše by měla postačovat k životu a umožnit participaci. V plánu je také zjednodušit styk s úřady a umožnit i digitální přístup k občanskému platu. Sociální stát tím má mít blízko k občanům a občankám, plnit zabezpečovací funkci a současně usnadnit návrat do pracovního života díky kvalifikaci. Stejným směrem se vydává i záměr zavést podporu v nezaměstnanosti Q. Obsahuje nárok na kvalifikaci, který nastupuje po třech měsících nezaměstnanosti. Myšlenka spočívá v podržení dotčených osob, aby se mohly soustředit na hledání práce a další vzdělávání. Kvůli adekvátní realizaci by se Spolkový úřad práce měl změnit na Spolkový úřad práce a kvalifikace.

„Náš sociální stát je garant, na něž se musí všichni moci spolehnout, aby naše společnost držela při sobě.“

Tímto programem se SPD chce před nadcházejícími volbami profilovat jako progresivní strana. Vzhledem k tomu, že u volebního programu jde především o to vymezit se vůči ostatním stranám a ukázat vlastní, individuální linii, nabízí se otázka, zda se to skutečně podařilo. Pohled do minulého volebního programu ukazuje, že SPD si zůstala obsahově věrná. Už v něm najdeme podobné návrhy, například v oblasti penzijního pojištění. Otázka, nakolik se sociálním demokratům a demokratkám podařilo odlišit se od ostatních stran, si žádá rozsáhlejší perspektivu. Po letech ve velké koalici je ústředním úkolem vyzdvihnout rozdíly oproti CDU/CSU. Zdá se, že se to v programu zdařilo. Investiční plány a požadavek moderního sociálního státu se zásadně liší od záměrů konzervativců, kteří se navzdory koronaviru chtějí držet v nepatrném přebytku, na tzv. černé nule.

„SPD se tímto programem vydává na ekologicko-levicovou cestu.“

Kai Clement. tagesschau. 1. 3. 2021

Pohled do německého tisku potvrzuje, že dělicí

čára k CDU/CSU je jasná. Někteří komentátoři a některé komentátorky si stěžují, že se SPD na příliš mnoha místech překrývá s Die Linke a Zelenými a že se od nich už vůbec neliší. Bližší analýza však ukazuje, že se sociální demokraté a demokratky svými požadavky sice otvírají levicově progresivní koalici, rozdíly oproti jiným stranám jsou ale jasně patrné. SPD klade u klimatické neutrality důraz na sociální únosnost a blaho pracujících, zatímco Zelení se uhánějí rychleji. Stranické vedení Die Linke označuje program za krok správným směrem, ovšem upozorňuje na zcela zásadní rozdíly. Celkově lze říci, že SPD si vytříbila profil do nadcházejících voleb a vydala se cestou směrem od CDU/CSU, vstříc sociálně ekologické koalici. Předvolební kampani a kandidátům na kancléře či kancléřku připadá nyní úkol tento profil upevnit a předat veřejnosti.

Tobias Eisch je praktikantem pražského zastoupení

Friedrich-Ebert-Stiftung a na univerzitě v Řezně navštěvuje magisterský program východo-západních studií.